

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РАТЕЛ
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

БЕЗБЕДНА ТРГОВИНА НА ИНТЕРНЕТУ

Електронска трговина

Као модеран вид трговине значајно место добија захваљујући погодностима, као што су могућност куповине великих количина производа, без изласка из куће или са посла, у било које доба дана, дакле без обзира на радно време, без чекања у редовима или у саобраћајној гужви, а достава производа врши се на кућну или другу жељену адресу.

Међутим, са развојем погодности развијају се и начини злоупотребе, па тако долази до појава преваре кроз настојање да се традиционално поверење које се успоставља у купопродајном односу, између продавца и купца искористи у друге сврхе.

Да бисте наручили жељени производ потребно је да се прво региструјете на сајту продавца, одговарајући на низ питања која се односе на ваше личне и финансијске податке, који су најчешће и циљ лажних продаваца или купаца. На овај начин ваши подаци постају жељени производ који нападач добија без накнаде, док ваш главни разлог остављања података изостаје.

Лажни веб сајт (phishing)

Нападач креира лажну веб страницу, сличну оригиналу, и покушава да подстакне клијенте да оставе своје личне и финансијске податке.

Оваква врста кампање се обично врши путем оглашавања рекламних промоција на лажним сајтовима у циљу прикупљања већег броја жртава за што краће време.

Уколико клијент остави податке на лажној страници (личне и финансијске), водећи се рекламном промоцијом постаје жртва фишинг напада и не добија производ, иако га је платио.

Могући исход

Лични и финансијски подаци добијени приликом регистрације и трансакције на лажни сајт могу се злоупотребити.

Уколико се производ достави клијенту, најчешће је:

- потпуно или делимично оштећен;
- са закашњењем;
- са карактеристикама и спецификацијом другачијом од очекиване;
- незаконитог порекла;
- стечен кријумчарењем или крађом.

Услови за безбедну трговину

Имајте на уму да пре куповине морате обратити пажњу на безбедност и на тај начин умањити ризик од злоупотребе ваших личних и финансијских података.

Увек користите безбедан рачунар са инсталираним:

- најновијим верзијама програма
- свим update-овима/patch-евима/ исправкама
- и ажурираним свим сигурносним механизмима:
 - Antimalware
 - Antispam
 - Firewall personal

Избегавајте коришћење рачунара трећих лица за приступ сајтовима за електронску трговину јер ови рачунари могу бити компромитовани или заражени.

Будите обазриви приликом коришћења отворених WiFi мрежа и избегавајте електронску трговину преко ових мрежа.

Креирање безбедне лозинке

Будите опрезни при избору лозинке која ће се користити за приступ сајтовима за електронску трговину

Користити:

- Више карактера, минимум 9
- Различите типове карактера (велика и мала слова, знакови интерпункције и случајне бројеве)

Не користити:

- Секвенце са тастатуре (део реда на тастатури)
- Било који лични податак (име, презиме, година рођења)

Пре куповине

Проверите да ли је интернет продавница на којој купујете производ безбедна, тако што ћете: анализирати политику приватности, гаранције, замене, препоруке и жалбе корисника.

Успоставите контакт и поставите додатна питања, уколико имате на располагању имејл, chat или телефонски број.

Проверите да ли интернет продавница пружа информације као што су: адреса, број телефона и порески идентификациони број (ПИБ).

Проверите услове куповине тако што ћете спровести истраживање тржишта и упоредите цену производа - имате разлога за сумњу ако је понуда сувише добра, да би била истинита.

Обратите пажњу на стање производа (ново, коришћено, неисправно), на детаљан опис или техничке спецификације, као и време испоруке производа.

Реализација куповине

Проверите опције плаћања које нуди интернет продавница и изаберите оне које сматрате најбезбеднијим.

Сачувајте све информације о куповини као што су ваучери, број налога или било коју другу интеракцију са сајтом. Ови подаци могу бити од великог значаја уколико се појави проблем.

Користите проверене системе за плаћање, јер поред ометања преваре, могу да спрече слање личних и финансијских података нападачима.

Безбедан приступ

Не користите претраживач за проналажење сајтова интернет продавница, већ приступите сајту тако што ћете уписати адресу директно у претраживач;

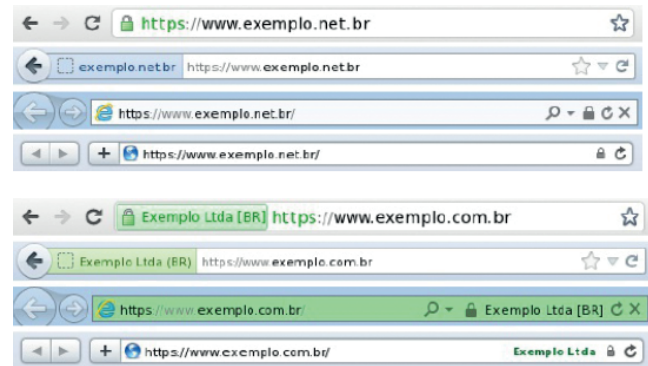
Уверите се да користите сигурне везе, односно да адреса почиње са `https://`

У адресној траци се појављује цртеж закључаног катанца, детаљи о вези и дигитални сертификат који се користи

Затворен катанац је нацртан у адресној траци или пољу, кликом на катанац приказују се детаљи везе и дигиталног сертификата који се користи

Поред адресног поља (лево или десно) налази се обојена кутија (бела или плава) са на-

зивом домена сајта, када померате миш или кликнете на поље приказаће се детаљи о вези и дигитални сертификат у употреби. Адресно поље се појављује у зеленој боји и у њему се налази назив институције којој припада локација.

Препоруке

Одвојте времена за савесну и пажљиву претрагу интернет продавница, користите интернет продавнице које већ знате или имате добре препоруке;

Обратите пажњу на све појединачне кораке и пажљиво прочитати све захтеве који вам се упућују приликом електронске трговине;

У случају проблема пожељно је да ступите у контакт са компанијом и сазнате шта се десило. Ако сте имали проблема у комуникацији са сајтом требало би користити сајтове за жалбе, као и механизме за заштиту потрошача;

У циљу заштите својих података будите пажљиви са телефонским позивима који захтевају личне податке, лозинке и бројеве кредитних картица. Покушајте да смањите количину информација које се могу добити о вама и тако ограничите могућност да неко направи налог на ваше име;

Не одговарајте на поруке непознатих пошиљалаца, нарочито ако се од вас тражи брза реакција. Такође, избегавјте кликтање на линкове које добијате у поруци.

Повремено проверавајте статус банковних рачуна и кредитних картица, уколико вам се стање на рачунима учини сумњивим одмах се обратите банци или оператеру кредитне картице;

Координирајте састанке само на јавним местима ако се достава обавља лично, имајте ограничено поверење у код за праћење поште, док вам се произвођач не достави, односно док нема гаранције да је производ заиста и послат;

Пре отварања паковања проверите да паковање није оштећено;

Проверите да ли производ одговара купљеном.

